Jane Bowles - Vivijana Radman

Jane Bowles: DAN NA OTVORENOM / S engleskog prevela Vivijana Radman

Na periferiji glavnog grada stajala je niska bijela kuća, veoma nalik kućama koje su je okruživale. Ulica u kojoj se nalazila nije bila popločana zato što je to bila siromašna četvrt. Vrata te kuće, posve nova i ukrašena čavlima, bila su zakračunata i s unutarnje i s vanjske strane. Velika soba, opremljena s nekoliko modernih kromiranih stolica, barom i džuboksom otvarala se na prazno unutarnje dvorište. Na jednoj od tih stolica sjedio je debeo dječačić Indijanac i slušao Good Night, Sweetheart, pjesmu koju je netom odabrao. Svirala je vrlo glasno, a dječačić je ozbiljno zurio u stroj pred sobom. Bila je to jedna od kuća kojima je upravljao njihov vlasnik, senor Kurten, napola Španjolac, napola Nijemac.

Poslijepodne je bilo tmurno. U jednoj od soba upravo su se probudile Julia i Inez. Julia je bila sitna i nalik majmunčiću. Bila je privlačna samo zbog svojih neobično velikih i sjajnih očiju. Inez je bila visoka, čvrstih grudiju. Glava joj je bila premalena za tijelo, a oči suviše blizu. Kosu je nosila ukrućenu u valove.

Julia je ječala na svom krevetu.

„Trbuh mi je danas u još gorem stanju“, reče ona Inez. „Dođi i opipaj ga. Kvrga na desnoj strani je narasla.“ Okrenula je glavu na jastuku i uzdahnula. Inez je odlučno zurila u prazno.

„Ne“, odgovori Juliji. „Ne bih to mogla podnijeti. Santa Maria! Da je takvo što u meni, poludjela bih.“ Složila je kiselo lice i stresla se od jeze.

„Ako nećeš, onda je nemoj dirati“, reče Julija pospano. Inez si natoči jedan guaro. Premda je mnogo pila, to nije nimalo umanjivalo njezinu životnu snagu, no zato su joj često izbijali pristići. Da bi prikrila alkoholni zadah, cuclala je ljubičaste pastile; znala bi ih odjednom ubaciti šest ili sedam u usta. Kako je bila poduzetna, nerijetko bi više zaradila na ulici nego na svojem stalnom poslu u bordelu.

eISSN 1847-7755; doi: 10.15291/sic/2.2.lt.7

Julia je bila Meksikanka i velika miljenica muškaraca koji su uživali u osjećaju da joj, odlazeći s njom u krevet, ugrožavaju život.

„Dobro“, reče Inez. „Ako mi posudiš čarape, mislim da ću poslijepodne otići u kino. Ti radije ostani ležati u svom krevetu. Sjedila bih s tobom, no u ovoj se sobi počinjem čudno osjećati. To je vrlo neobično jer sam, kako znaš, prisebna žena i mnogo sam propatila u životu. Ti bi morala otići k doktoru“, dodala je.

„Ne mogu podnijeti izlazak na ulicu“, reče Julia. „Sunce je prevruće, a vjetar prehladan. Miris tržnice mi izaziva mučninu iako sam odmalena naučena na njega. Tek što prohodam tri ulice, i već moram tražiti park u koji bih sjela jer se jako umorim. Onda mi netko priđe i pokuša mi prodati orhideje, a ja ih kupim. Ovog sam tjedna tri puta izlazila i svaki sam put kupila cvijeće. Ti najbolje znaš da ja to sebi ne mogu priuštiti, ali sam toliko slaba i bolesna da svakog dana sve više nalikujem svojoj baki. Njoj se činilo da na Zemlji nije poželjna, da je ovdje neće ni Bog ni ljudi, tako da nije ni pomišljala nekomu nešto i odbiti.“

„Postaneš li poput svoje bake“, reče Inez, „bit će to žalosna pogreška. Stvarno ne moram znati takve stvari. Otići ćeš k doktoru. Dotada, više sjedi na suncu. Ne želim biti neljubazna…“

„Ne, ne. Nisi neljubazna“, usprotivila se Julia.

„Sjediš u toj mračnoj sobi po čitav dan čak i kad je sunčano i kad ti nije tako loše.“

Julija se osjeti usamljenijom no ikad. Pomiluje svoje srce. Iznenada se širom otvore vrata i u sobu uđe Senor Kurten. Bio je to slabašan čovjek, niska čela i dugačka nosa.

„Julia i Inez“, reče, „senor Ramirez je upravo javio da će poslijepodne navratiti sa svojim prijateljem. Obje će vas izvesti na izlet u prirodu, pa se požurite spremiti. Pokušajte ih navečer dovesti natrag u bar.“

„Hans“, reče Julia, „bolesna sam. Ne mogu se vidjeti ni sa senorom Ramirezom ni s ikim drugim.“

„Znaš da ja tu ne mogu ništa. Ako te on želi vidjeti, onda će te vidjeti. Naljuti li se, mogao bi učiniti mnogo štete. Žao mi je.“ Senor Kurten izađe iz sobe i pažljivo zatvori vrata za sobom.

„On je jako važan“, reče Inez, utrljavajući Juliji nekoliko kapi kolonjske vode u čelo. Jako važan, siroto dijete. Moraš ići.“ Ruka joj je bila teška i suha.

„Inez...“, Julija zgrabi Inez za kimono kad se ova okrenula otići. S naporom ustane iz kreveta i baci se u prijateljičin zagrljaj. Inez se morala osloniti o okvir kreveta da se ne sruši.

„Ne luduj“, reče Inez Juliji, no odmah zatim i sama počne plakati. Zvučala je poput svinje koja skviči.

„Inez“, reče Julija, „odjeni se i ne plači. Bolje mi je, djetešce moje.“

Otišle su u bar, sjele i čekale da dođu senor Ramirez i njegov prijatelj. Julija je obgrlila naslon stolice, a s ruke joj se, na neobično dugačkom remenu, klatila torbica. Nacrtala je crvenu točkicu u kutovima očiju i jarko zarumenila obraze.

„Ne izgledaš baš dobro“, rekla je Inez. „U srce mi se uvukao strah za tebe.“

Julia je razrogačila oči i ukočeno zurila u zid pred sobom. Mali je Indijanac brižno laštio golemu budilicu.

Doskora je kroz okvir vrata provirila glava senora Ramireza. Imao je njemačko lice, no bilo je nečeg izrazito španjolskog u načinu na koji je nakosio svoj pusteni šešir. Brkovi su mu bili bujni i plavi. Netom se obrijao; na bradi i obrazima još su se nazirali tragovi pudera. Nosio je ružičastu košulju i lagani sako od tvida, a na prstenjacima obje ruke po teški zlatni prsten ukrašen draguljem.

„Dođite, kćeri“, rekao je. „Auto je pred kućom. Moj prijatelj čeka. Idemo, pokret.“

Senor Ramirez je vozio jako brzo. Julia i Inez neudobno su se smjestile na rub stražnjeg sjedišta i grčevito se držale za remenje sa strane.

„Idemo na izlet“, vikao je senor Ramirez. „Ponio sam pet boca šampanjca. Nalaze se u košari u prtljažniku. Moj ih je kuhar stavio na led. Ne vidim zašto ne bismo imali sve što nam je potrebno. Led je zaštitio ubrusom. Tako se neće prebrzo otopiti, no ipak nemamo previše vremena. Ja pijem samo američki viski pa sam za sebe ponio četvrt litre. Što kažete na to?“

„Oh, baš lijepo“, reče Julija.

„Mislim da ćemo se divno provesti“, reče Inez.

Činilo se da Alfredu, prijatelju senora Ramireza, nije dobro i da je ljut. Nije rekao ni riječ, a iz načina na koji je držao glavu nije se moglo zaključiti da je slušao išta od onoga što su ostali govorili.

Dan je bio hladan; suncobrani pod kojima su stajali policajci mlatarali su na vjetru. Prošli su pored nove zgrade od žute cigle do koje je vodio uspon od šest ili sedam redova stuba.

„Tu će biti novi muzej“, reče senor Ramirez. „Kad se otvori, svi ćemo zajedno poći na svečanu večeru. Doći će sve sami moji stari prijatelji. Nije to ništa. Svake bih večeri mogao večerati s pedeset ljudi.“

„Vaš je život fiesta“, dometnula je Inez.

„I više od toga. I više od obične fieste“, reče, a da ni sam nije znao što je time mislio.

Sunce je obasjavalo Julijino krilo. U glavi joj se mutilo i hvatala ju je groznica. Senor Ramirez je pojačao radio do maksimuma. Dok se automobil približavao predgrađu, svirala je Madame Butterfly.

„Kod kuće imam tri radija“, reče senor Ramirez.

„Ah“, rekla je Inez, „jedan za jutro, jedan za noć i jedan za poslijepodne.“ Julija je sa zanimanjem i u čudu slušala Inez. Vozili su se rubom dubokog klanca oko kojeg je vijugala cesta. Planinski predio s druge strane bio je u sjeni; nekoliko se Indijanaca penjalo prema vrhu planine.

„Hodaju li, hodaju, hodaju…“ reče Julija žalobno. „Oh, umorim se i od samog pogleda na njih.“

Inez uštipne prijateljicu za ruku. „Slušaj“, šapne joj, „nisi u svojoj sobi. Ne bi smjela govoriti takve stvari. Ne smiješ pričati o tome kako si umorna. To im nije zabavno. Neće im se svidjeti.“

„Stižemo za minutu“, reče senor Ramirez. „Nitko osim mene ne zna za to izletište. Volim imati mjesto na koje moji prijatelji neće dolaziti i smetati mi. Alfredo“, doda, „jesi li gladan?“

„Ovaj mi se Alfredo ne čini baš dobar. A tebi?“ Inez potiho upita Juliju.

„Ne, dobar je“, reče Julija koja, jer je sama uvijek bila ljubazna i milosrdna, nije znala kod drugih uočiti lošu narav. Provezavši se stazom dovoljno širokom za tek jedno vozilo, napokon su stigli na izletište. Bila je to oveća čistina usred šumice. Nedaleko od čistine, u podnožju brežuljka, tekla je

rječica s vodopadom. Izašli su iz automobila i slušali žubor vode. Obje su žene bile očarane zvukom.

„Moje dame, s obzirom da je ovako sunčano“, reče senor Ramirez, „namjeravam hodati u gaćama. Nadam se da će moj prijatelj, ako to želi, učiniti što i ja.“

„Kakva sreća za nas“, reče Inez piskavim glasom. „Dan je dobro počeo.“ Senor Ramirez se razodjene i navuče tenisice. Noge su mu bile vrlo bijele i posute pjegama.

„A sad ću vam smjesta dati malo šampanjca“, reče lagano zadihan jer se prebrzo izvlačio iz odjeće. Ode do mjesta na kojem je ostavio košaru i iz nje izvadi bocu šampanjca. U povratku se spotakne o kamen; boca mu ispadne iz ruke i razbije se u komadiće. Lice mu se na trenutak smrači; činilo se da će izgubiti živce. Umjesto toga on zgrabi drugu bocu iz košare i baci je visoko u zrak, skoro do vrhova stabala. Vratio se dobro raspoložen.

„Pravi se gospodin uvijek zna našaliti“, reče. „Ja sam jedan od najbogatijih poslovnih ljudi u ovoj zemlji. Također sam i najluđi. Kao da sam Amerikanac. Kad god izađem, uvijek se odlično provedem, a provedu se i svi koji izađu sa mnom jer znaju da će, dok sam s njima, svega biti u izobilju. Obilje hrane, obilje pića i obilje lijepih žena. Nakon što jednom izađete sa mnom“, pokaže prstom na Juliju i Inez, „drugi će vam se muškarci činiti dosadnima poput starih učiteljica.“

Okrene se Alfredu. „Reci mi, prijatelju, jesi li se sa mnom proveo bolje no ikad u životu?“

„Jesam“, reče Alfredo. Bilo je očito da misli na nešto posve drugo.

„On uvijek razmišlja o poslu“, objasni senor Ramirez Juliji. „Jako je pametan. Našao sam mu posao u njemačkom koncernu. Proizvode zrakoplove.“ Alfredo reče senoru Ramirezu nešto na njemačkom, nakon čega više nisu govorili o toj temi. Iznijeli su svoj izletnički ručak i sjeli jesti.

Senor Ramirez je uporno hranio Juliju vlastitom rukom. To je poprilično zasmetalo Inez pa se posvetila tomu da se dosita najede. Senor Ramirez je iz limene šalice na sklapanje pio ogromne količine viskija pa je za petnaest ili dvadeset minuta već bio prilično pijan.

„Prijatelji, nije li divno da smo zajedno, na okupu? Alfredo, nisu li ove dvije žene najbolje, najslađe žene na svijetu? Ne shvaćam zašto bi u Božjim očima morale, zbog onoga što jesu, biti osuđene na pakleni oganj. Shvaćaš li ti?“

Julija je zaječala i ustala.

„Ne, ne!“ reče, bespomoćno gledajući uvis prema granama.

„Daj“, reče senor Ramirez. „Nećemo danas brinuti o tome, zar ne?“ Uhvati je za zglob i povuče pored sebe na zemlju. Julija je sakrila lice rukama i naslonila mu glavu na rame. Uskoro se smiješila i milovala mu lice.

„Nećete me ostaviti?“ pitala je uz slabašan smijeh, pokušavajući se nagoditi s njim. Ako postoji itko tko bi se mogao uspješno boriti protiv Boga, mislila je, to je sigurno netko nalik senoru Ramirezu. Prisutnost takvog čovjeka često je dovoljna da nekim ljudima kojima je Bog više neprijatelj nego prijatelj odagna strah iz srca. Senor Ramirez je glavne bitke u životu vodio zbog ponosa, ne zbog savjesti, a kako je svakog dana postizao brojne uspjehe, obnavljao je energiju i žeđ za životom te su svi oko njega lako uviđali njegovu snagu. Julia se uz njega osjećala zaštićenom od pakla te je bila prilično sretna iako ju je kvrga sa strane još uvijek silno boljela.

„Mislim da bismo trebali igrati neku igru i istjerati toj djevojci mračne misli iz glave“, reče Inez.

Ustala je i ugrabila šešir koji je senor Ramirez odložio na zemlju te ga je, okrenutog naopako, smjestila nekoliko metara dalje. Potom je skupila žirove i stavila ih u košaru.

„Sad ćemo vidjeti“, rekla je, „tko može ubaciti žir u šešir. Tko pogodi, pobjednik je.“

„Mislim“, rekao je senor Ramirez, „da bi žene trebale igrati gole, inače je to tek budalasta zabava za djecu.“

„A mi uopće nismo djeca“, reče Inez namigujući mu. Dvije su se žene okrenule prema Alfredu upitno ga gledajući.

„Oh, pustite njega“, reče senor Ramirez. „Taj ne vidi ništa osim brojeva u svojoj glavi.“

Djevojke su se sklonile iza grmlja i ondje se razodjenule. Kad su se vratile, Alfredo je stajao nagnut nad knjigom salda i pokušavao nešto objasniti senoru Ramirezu koji je gledao prema ženama, oduševljen što su se tako brzo vratile pa više ne mora slušati.

„Ah“, rekao je, „ovako je puno bolje, zar ne, Alfredo? Pravo prijateljsko druženje.“

„Dođite“, reče Inez. „Stat ćemo u red pored košare i jedan po jedan pokušati ubaciti žir u šešir.“

Senor Ramirez se poprilično uzbudio igrajući te se počeo ljutiti zato što nikako nije uspijevao ubaciti žir u šešir. Inez je vrištala od smijeha i svoje žirove bacala sve dalje i dalje od mete, svaki put namjerno kako bi, ako je moguće, senoru Ramirezu umirila povrijeđeni ponos. Alfredo uopće nije htio igrati.

„Igre me ne zanimaju“, iznenada reče senor Ramirez. „Rado bih se nastavio igrati s vama, kćeri, no, da budem iskren, ne mogu se usredotočiti na igru.“

„Stvarno nije važno“, reče Inez, žurno pokušavajući smisliti što bi još mogli raditi.

„Kako vaša žena i djeca?“ upita ga Julija.

Inez se ugrizla za usnu i negodujući odmahnula glavom.

„Dobro su zbrinute. Poslao sam ih u jedan gradić u kojem su odsjele u pansionu. Mirne žene, sve tri, i majka i djevojčice. Sad ću malo odspavati.“ Namjestio se pod stablom i lice pokrio šeširom. Alfredo je bio udubljen u svoje poslovne knjige. Inez i Julija su sjedile jedna pored druge i čekale.

„Ti imaš mozak pileta“, reče je Inez Juliji. „Ja moram misliti za nas obje. Da se nisam naučila praktično misliti brojeći one stotine tortilja koje sam prodavala za svoju majku, ne znam što bi bilo od nas.“

„Vjerojatno bismo bile mrtve“, reče Julija. Postalo im je hladno.

„Dođi“, reče Inez. „Pjevaj sa mnom.“ Pjevale su pjesmu o tome kako će otići i nikada se neće vratiti, i to pet puta za redom. Kad se senor Ramirez probudio, predložio je Juliji da pođu u šetnju. Ljupko je prihvatila i krenuli su šumom. Uskoro su naišli na oveće polje te je senor Ramirez predložio da načas sjednu.

„Prvi put sam spavao sa ženom upravo u ovakvoj prirodi. Zemlja je pripadala mom ocu. Tri ili četiri puta na dan došli bismo u polje i vodili ljubav. Voljela je to raditi i dolazila bi i češće da sam tražio. Koju godinu poslije bio sam na njezinu vjenčanju i strašno se potukao. Uopće se ne sjećam tko je bio čovjek s kojim sam se zakačio, no na kraju sam ga dobro premlatio. To sam zapamtio.“

„Ako me zagrlite“, reče Julija, „neće mi biti tako hladno. Nemojte se ljutiti što to tražim jer vas jako volim i uz vas se osjećam zadovoljnom.“

„To je dobro“, reče senor Ramirez; pogledavao je u stranu prema planinama, skrivajući oči od sunca. Slušao je huk vodopada koji se ovdje jače čuo. Julija se smijala i dodirivala mu razne dijelove tijela.

„Ah“, reče, „kad bih mogla biti ovako sretna kao što sam sretna sad s vama, ne bi me smetalo što me kvrga toliko boli. Tako ste dragi i divni.“

Dade joj brz i zvučan poljubac pa ustane. „Slušaj“, reče, „što kažeš da se ti i ja malo okupamo?“

„Previše sam bolesna da bih ušla u vodu, a i pomalo se bojim.“

„U mojem se naručju ničeg ne trebaš bojati. Ja ću te nositi. Struja je ionako prejaka za tebe.“ Iako mu je trenutak prije bilo dosadno, senor Ramirez odjednom postane veseo kao ševa. Više od svega volio se upuštati u male pothvate za koje je od početka bilo sigurno da će uspjeti. Odnio ju je do rijeke, pjevajući na sav glas.

Na rijeci je huk vodopada bio vrlo glasan pa se Julija čvrsto privila uz svojeg pratioca.

„Nemojte me pustiti“, reče. Činilo se da se glas otima od nje poput u vjetru uhvaćene vrpce. Ušli su u vodu i senor Ramirez krene hodati prema vodopadu.

„Čvrsto te držim,“ reče. „Voda oko vodopada je prilično brza.“ Činilo se da uživa pažljivo prelaziti s kamena na kamen s Julijom u naručju.

„Ovo nije baš lako, znaš. Vraški je teško. Kamenje je klizavo.“ Julija ga je čvršće zagrlila oko vrata i brzo ga ljubila posvuda po licu.

„Kad bih te ispustio“, reče, „struja bi te odnijela kao list kojeg donese vodopad, a onda bi ti jedna od stijena probušila rupu u glavi. To bi, naravno, bio kraj.“ Julija u užasu razrogači oči i iznenada vrisne poput ranjene životinje.

„Zašto vrištiš, Julija? Ja te volim, zlato.“ Bilo mu je dosta borbe s vodom, pa se okrenuo i uputio natrag prema obali.

„Odlazimo li od vodopada?“

„Da. Bilo je divno, nije li?“

„Jako lijepo“, odgovori ona.

Kako je struja slabila, on je sve manje pazio, zbog čega je krivo procijenio korak i noga mu je kliznula između dva kamena. Izgubio je ravnotežu i pao. Nije se ozlijedio, no Julija je potiljkom udarila u kamen. Obilno je krvarila. Nekako je ustao i iznio je na obalu. Nije bila sigurna da ne umire, pa ga zbog toga još čvršće zagrli. Vukući je za sobom, brzo je hodao uz brdo i kroz šumu do mjesta na kojem su sjedili Inez i Alfredo.

„Biti ću dobro, zar ne?“ pitala ga je slabašno.

„To je prokleto kamenje sklisko“, zareži. Bio je zlovoljan i htio je što prije krenuti kući.

„Oh, moj Bože!“ zajauče Inez vidjevši što se dogodilo. „Šetnja je baš tužno završila! Juliji se uvijek događaju užasne stvari. Ona je dijete nevolje. Srećom, ja sam njena suprotnost.“

Senor Ramirez se toliko žurio otići da mu se nije dalo skupljati košare i tanjure koje je donio sa sobom. Odjenuli su se i on im je doviknuo da uđu u automobil. Julija je omotala šal oko glave iz koje je tekla krv. Inez je, kao raspomamljena, uokolo grabila stvari.

„Smijem li ovo uzeti?“ pitala je domaćina. Nestrpljivo je kimnuo glavom u znak dopuštenja. Julija je plakala ritmično poput dojenčeta koje tek što nije zaspalo.

Dvije su žene sjedile zagrljene na zadnjem sjedištu automobila.

Inez Juliji objasni da će tanjure i košare pokloniti svojoj obitelji. I njoj nekoliko suza klizne niz obraz. Kad su stigli pred kuću, senor Ramirez s vozačkog sjedišta uruči Inez nekoliko novčanica.

„Adios“, reče. Dvije žene izađu iz automobila na ulicu.

„Hoćeš li ponovno doći?“ nježno ga upita Julija, načas prestavši plakati.

„Hoću, doći ću“, reče. „Adios.“ Nagazi gas i odveze se.

Bar je bio prepun muškaraca. Inez provede Juliju kroz unutarnje dvorište do njihove sobe. Kad je zatvorila vrata, gurne novčanice u džep i odloži košare na pod.

„Hoćeš li neku od ovih košara?“ upita.

Julija je sjedila na rubu kreveta i zurila u prazno. „Ne, hvala“, reče. Inez je pogleda i vidje da je ova daleko.

„Senor Ramirez mi je dao četiri plastične šalice“, reče Inez. „Hoćeš li jednu?“

Julija joj nije odmah odgovorila. Potom reče: „Hoće li se vratiti?“

„Ne znam“, reče Inez. „Idem u kino. Navratit ću do tebe prije nego što odem u bar.“

„Dobro“, reče Julija. No Inez je znala da je Juliji zapravo svejedno. Slegnula je ramenima, izašla i zatvorila za sobom vrata.

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License